

Rol van ziekenhuizen bij preventie

Rol van ziekenhuizen bij preventie

Preventie is een breed begrip. Er zijn verschillende [indelingen en schema's](#) om uit te leggen wat preventie is. Bijvoorbeeld naar doelgroep, naar vorm van preventie en naar betrokken zorgwet. Die veelheid aan indelingen is niet altijd handig als je het gesprek wil voeren over preventie. Voor de medisch specialistische zorg is het handig om onderscheid te maken tussen 'individuele preventie' en 'collectieve preventie'.

In deze stroomversneller vind je een overzicht wat je kunt doen op het vlak van individuele preventie en collectieve preventie. In of rond de spreekkamer, in de regio en landelijk. Doel: spraakverwarring voorkomen en een leidraad bieden aan ziekenhuizen en categorale instellingen over de mogelijkheden van preventie in de zorg.

Individuele preventie

De natuurlijke rol van ziekenhuizen zit op het vlak van individuele preventie, in de spreekkamer of samen met het netwerk rond de patiënt. Net als behandelingen en medicatie worden interventies vergoed uit de Zorgverzekeringswet. Wanneer het om interventies buiten het ziekenhuis gaat, komt de vergoeding mogelijk uit andere zorgwetten of budgetten.

We onderscheiden 3 varianten:

1. Voorkomen van zorg door inzet van leefstijlinterventies

Het is in ieders belang om complicaties na een behandeling of operatie te voorkomen, of een snel herstel te bevorderen. Hierbij spelen leefstijlinterventies een belangrijke rol, naast de reguliere behandelingen. Prehabilitatie is hier een voorbeeld van: de patiënt start in de aanloop naar een chirurgische ingreep met een programma om in betere conditie de operatiekamer in te gaan. Uiteraard gaat het om bewezen interventies die bijdragen aan passende zorg. Een andere vorm is doorverwijzen: de medisch specialist verwijst rechtstreeks door naar vervolgzorg met betrekking tot gezonde leefstijl of preventie. De taak van de specialist is het signaleren van de noodzaak, deze te agenderen bij de patiënt en te verwijzen naar de juiste zorg of hulpverlener. >>

Van spreekkamer naar leefstijlinterventie

In de factsheet [Van spreekkamer naar leefstijlinterventie](#) lees je verschillende voorbeelden van succesvolle leefstijlinterventies. Zoals de stoppen-met-roken-consulent in Ziekenhuis Gelderse Vallei. Ook geeft de implementatiekaart handvatten voor slimmer en beter doorverwijzen.

Individuele preventie

2. Voorkomen van zorg door juiste zorg op de juiste plek te organiseren

Preventie draagt bij aan het voorkomen van zorg. Bij het inperken van onnodige instroom van patiënten en het bevorderen van uitstroom naar de juiste plek speelt organisatie en samenwerking in de regio een belangrijke rol. Dit kan bijvoorbeeld gaan om: het delen van expertise met huisartsen en verpleegkundigen, of de oprichting van een integraal team van zorgverleners uit de wijkverpleging en het ziekenhuis. Zo belanden mensen niet onnodig op de spoedeisende hulp, ontvangen ze zorg op hun woonplek of in hun wijk, wanneer mogelijk digitaal.

3. Voorkomen van zorg door zorg en welzijn te integreren

Als positieve gezondheid het uitgangspunt is, kijken we ook naar niet-medische oorzaken die de gezondheid en het welbevinden van de patiënt beïnvloeden. Bijvoorbeeld geldzorgen of eenzaamheid. Of denk aan mensen die veelvuldig op de spoedeisende hulp belanden, en niet naar huis kunnen vanwege sociale problematiek. Of patiënten die somatische klachten vertonen, die ontstaan door het gebrek aan bestaanszekerheid.

Wat hier helpt is: multidisciplinair overleg tussen verschillende domeinen, waardoor de patiënt passende begeleiding krijgt in plaats van een curatieve behandeling.

Samenwerken met zorg en welzijn

Steeds meer ziekenhuizen werken aan integrale zorg en welzijn. Zoals de pilot maatschappelijk werk in het Reinier de Graaf ziekenhuis, het Zorg & welzijnsloket in Anna ziekenhuis (Precies de juiste zorg) of de Krijtmolenalliantie met het BovenIJ ziekenhuis (Beter Samen in Noord).

Collectieve preventie

Collectieve preventie gaat over ons allemaal. De zorg heeft belang bij het bevorderen van collectieve preventie door de overheid, om vermijdbare zorg te voorkomen. Zorginstellingen zelf hebben relatief weinig invloed op collectieve preventie, maar kunnen wel goed een voorbeeldfunctie vervullen. Er zijn twee actuele landelijke voorbeelden waarbij de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) haar leden ondersteunt.

- 1.** De NVZ neemt namens haar leden deel aan het **Nationaal Preventieakkoord (NPA)** waarbij de gezondheidsbevorderende leefomgeving een rol speelt. In het akkoord is afgesproken dat NVZ-leden in 2025 rookvrij zijn en dat ze in 2030 een gezond voedingsaanbod hebben voor patiënt, medewerker en bezoeker. Gezond betekent volgens de richtlijn gezonde eetomgeving van het Voedingencentrum.
- 2.** Met de **Green Deal** 'Samen werken aan duurzame zorg' hebben meer dan 150 organisaties uit de zorg, overheid en het bedrijfsleven afspraken gemaakt om de zorg in Nederland duurzamer te maken. Eén van de pijlers is 'Meer inzet op gezondheid.' Het gaat hierbij om de gezondheid van

patiënten/cliënten, en om de gezondheid van eigen medewerkers. Door het voorkomen van ziekten, het creëren van een gezonde omgeving en het bevorderen een gezonde levensstijl.

Activiteiten voor het preventieakkoord en de Green Deal worden niet bekostigd uit de Zorgverzekeringswet, toch is er veel mogelijk. Kijk op de websites [Rookvrije zorg](#) en [Goede zorg proef je](#) voor meer informatie over het Nationaal preventieakkoord en de [Green Deal](#) voor informatie over duurzaamheid in de zorg.

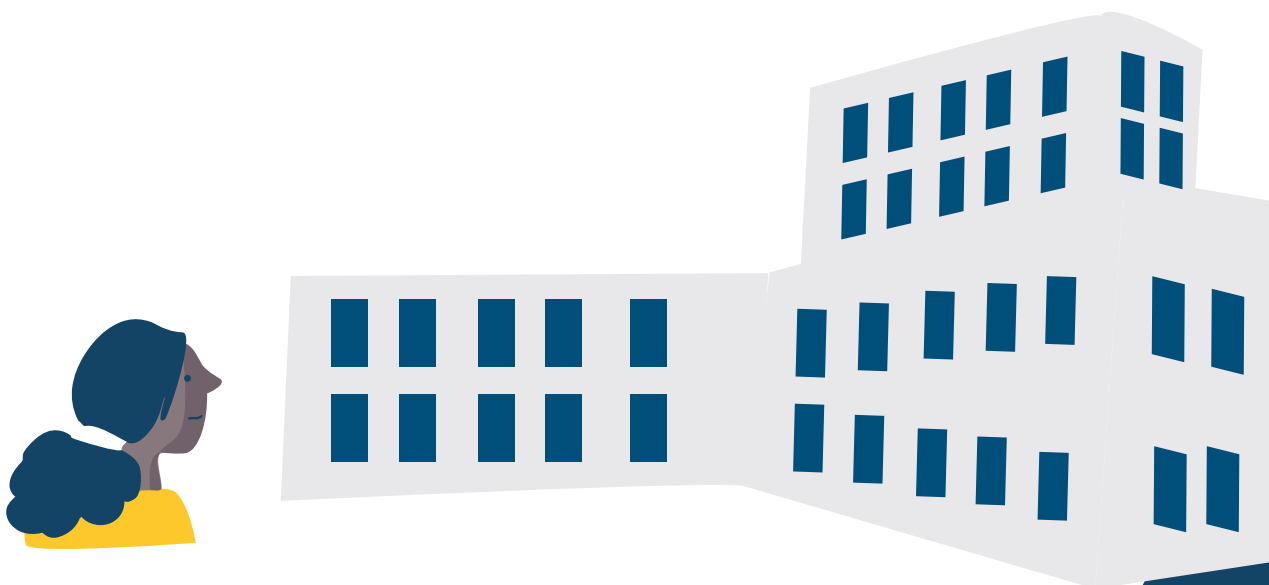
Van ziekte naar gezondheid

Positieve gezondheid is een begrip dat inmiddels heeft postgevat bij gemeenten en welzijnsorganisaties. Ook zijn er steeds meer ziekenhuizen die het omarmen. Als we kijken naar het Spinnenweb van Machteld Huber, dan begrijpen we de noodzaak om het sociaal en het medisch domein aan elkaar te koppelen. Onze blik op de patiënt wordt integraal, zorg en welzijn wordt meer geïntegreerd.

Wil je meer weten?

Kijk op www.nvz-ziekenhuizen.nl voor ons standpunt op het gebied van **preventie**. Meer informatie en inspiratie vind je bij het **NVZ-programma JuMP**. Of meld je dan aan voor de werkgroep **Rookvrije zorg** of **Gezonde voeding** op het NVZ Kennisnet.

Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ)
Winthontlaan 1
3526 KV Utrecht
www.nvz-ziekenhuizen.nl

Nederlandse
Vereniging van
Ziekenhuizen

